

У даљој изградњи својих оружаних снага, САД убрзано повећавају војни буџет који је од 265 милијарди у 2000. повећан на 425 милијарди долара у 2005. години. При томе, значајну пажњу поклањају техничкој модернизацији и повећању борбене готовости јединица Националне гарде, као главног извора за хитно ојачање и попуњу јединица КоВ и РВ.

ВАЖНА КОМ ОРУЖАНИХ

Оружане снаге (ОС) САД сачињавају три главне компоненте: активна војска, национална гарда и резерва. Активну војску сачињавају три вида оружаних снага: копнена војска (КоВ), ратна морнарица (РМ) са морнаричком пешадијом (МП) и ратно ваздухопловство (РВ). Средином седамдесетих година прошлог века усвојен је концепт о тзв. свеукупним (тоталним) снагама, којима су наведеним трима компонентима додата још и грађанска лица стално запослена у оружаним снагама. Постоји и другачије, углавном наменско, груписање ОС САД, као на пример стратегијске снаге и снаге опште намене. У новије време све се више говори и о свемирским снагама, као и о здруженим (међувидовским) снагама/операцијама, у које се укључују јединице свих видова и родова активне војске и резервних компоненти.

Када се у средствима јавног информисања говори о ОС САД онда се обично мисли и говори само о активној војсци. О националној гарди и резерви говори се углавном у стручним војним часописима и публикацијама, мада је национална гарда, с обзиром на своју организованост и ниво борбене готовости готово неодвојива од активне војске. Оружане снаге САД су, по правилу, професионална (добровољачка, плаћеничка) војска. Обавезна војна служба уводи се само у случају ванредних и ратних ситуација, као што је био случај у време америчког грађанског рата (1861–1865) и Првог и Другог светског рата.

НАСТАНАК НАЦИОНАЛНЕ ГАРДЕ

Национална гарда (НГ) је најстарија војна организација на територији САД. Она је, према британском узору, пре Америчке револуције (1775 - 1783), под називом милиција била организована као војни елемент гувернера појединих британских колонија у САД и намењена за борбу против Индијанаца, сузбијање унутрашњих нереда, уклањање последица природних непогода и слично.

Руководство Америчке револуције успело је да већину старешинског кадра и војничког састава милиције придобије на своју страну. Џорџ Вашингтон, први председник САД, на пример, био је командант милиције у британској колонији Вирџинија. Од тих снага формирана је континентална армија (КоВ САД) већ на самом почетку Револуције (24. јуна 1775). Већ тада је настала подела између регуларне војске на савезном нивоу и јединица типа милиције (касније назване национална гарда) на територијалном нивоу, односно на нивоу појединих федералних држава.

После Другог светског рата, тј. у време тзв. хладног рата, обавезна војна служба је задржана све до средине седамесетих година, када су САД поновно постепено прешле на добровољачку/плаћеничку армију. Припадност националној гарди је такође на добровољној основи, али, као и у случају активне војске, са чврсто утврђеним правима и обавезама.

Од краја шездесетих година јачина (бројност) ОС САД у константном је опадању. Од 3.547.000 људи у 1969. години (време вијетнамског рата), активна војска је опала на 2.152.000 у 1985. и 1.457.000 људи у 2005. години. Истим степеном смањиване су и остале компоненте тоталних снага САД.

тероризма, отклањање последица великих природних непогода и слично. У том смислу свака федерална држава обезбеђује одговарајуће услове постојања и ангажовања јединица НГ (просторије за команде и установе јединица, складишта за смештај наоружања и опреме, полигоне за обуку и друго).

Истовремено НГ је једна од две компоненте резерве КоВ и РВ (Ратна морнарица нема НГ, јер је у време формирања КоВ и РМ целокупна милиција британских колонија укључена у нову Континенталну армију (регуларну војску савезног нивоа). Међутим, пошто су ваздухоловне снаге САД све до 1947. године биле део копнених снага, то су оне образовале и властите јединице националне гарде, које је РВ као посебан вид ОС задржало, даље их одржава и развије као свој посебан елемент.

Као посебна компонента целокупних оружаних снага, НГ је намењена и оспособљена за брзу попуњу и ојачења снага КоВ и РВ. У том смислу она, потпада под команду генералштабова наведених видова, који су одговорни за организовање, опремање и обуку јединица НГ у складу са претходно усвојеним оперативним плановима.

Јединице НГ КоВ и РВ од чете до дивизије, организоване су, у начелу, на територијалном принципу. Тај принцип, међутим, поштује се и одржава за ниже тактичке јединице за које се јасно зна са које се територије попуњавају и које подручје покривају у оквиру дотичне федералне државе. Међутим, код формирања виших тактичких дивизија, од тог принципа се одступа. Оне се формирају од јединица из већег броја савезних држава, јер је знатно већи број држава (50) него број дивизија које се по текућим плановима Пентагона формира (у садашњим условима осам).

ПОНЕНТА СНАГА

У даљој изградњи својих оружаних снага, САД стављају тежиште на квалитет (техничку опремљеност, бољу обученост војничког састава и стручну оспособљеност старешинског кадра), уместо на квантитет (бројност састава и количину средстава ратне технике). У том смислу обрзано повећавају свој војни буџет који је од 265 милијарди у 2000. повећан на 425 милијарди долара у 2005. години. При томе, значајну пажњу поклањају техничкој модернизацији и повећању борбене готовости јединица националне гарде, као главног извора за хитно ојачање и попуњу јединица КоВ и РВ.

У савременим условима НГ има изузетно важну улогу у структури ОС САД. Она, у ствари, има двојну улогу и двојну командну одговорност. Национална гарда је војни елемент сваке савезне државе посебно, односно њеног гувернера, као врховног команданта НГ на својој територији. У том својству она се организује, опрема и оспособљава за сузбијање великих унутрашњих нереда, укључујући борбу против

"ТОТАЛНЕ СНАГЕ" САД У 2005. ГОДИНИ

ПРИПАДНОСТ	Активна војска	Национална гарда	Резерва	Цивили	СВЕГА
Конена војска	502.000	351.000	324.000	280.000	1,457.000
Ратна морнарица	377.000	-	153.000	198.000	728.000
Морнар. пешадија	175.000	-	92.000	75.000	342.000
Ратно ваздух.	380.000	109.000	112.000	189.000	790.000
СВЕГА	1,434.000	460.000	681.000	742.000	3,317.000

■ ПЛАЋЕНА ДОБРОВОЉНОСТ

Једну јединицу НГ сачињава њен командни кадар, административно и техничко особље и војнички састав ("гардисти"). Старешински кадар сачињавају углавном резервни официри, који у грађанству редовно обављају своје професионалне дужности, а само повремено обављају командну дужност у јединици. Административно и техничко особље, по правилу, стално је запослено и на платном списку је Пентагона. Оно обавља административне послове, укључујући праћење извршења наставних планова и програма, набавку, смештај и одржавање наоружања и опреме и друго.

Принцип плаћене добровољности примењује се у НГ као и у активної војсци. За службу у НГ, на име, примају се кандидати оба пола с тежњом да то буду млађе особе (18 најнижа, 45 највиша година старости) са извесним војним знањем и искуством или из струке и науке примаљиве и у војним пословима. Њихова служба у НГ заснива се на уговореним правима и обавезама. Главно и најважније право припадника НГ (војника и старешине) је да буде награђен (плаћен) за време проведено на обуци или у другим активностима, као и коришћење извесних социјалних и других привилегија које уживају припадници НГ. Највећа обавеза припадника НГ, сем редовног учешћа у програмима обуке, је да се одазове на позив када се укаже ванредна или ратна потреба. У том циљу припадници НГ систематски се припремају кроз редовно савладавање предвиђених планова и програма обуке. Евентуално неодазивање на позив или покушај избегавања одазивања строго се санкционише.

Наоружање и војна опрема јединица НГ раније је била знатно испод нивоа средстава ратне технике јединица активне војске. Обично су то била средства која су у јединицама активне војске замењивана системима оружја нових генерација. Међутим, после усвајања принципа јединствене снаге, то више није случај. Сада јединице НГ КоВ, на пример, располажу готово исто-

свом редовном саставу имају само по две бригаде, да би у случају потребе, биле попуњене тачно одређеном трећом бригадом НГ. Много је чешћи случај таквог интегрисања мањих јединица НГ у веће јединице активне војске. На тај начин обезбеђен је механизам брзог ојачања и попуње снага КоВ и РВ, без прибегавања позивању нових добровољаца или, евентуално, враћању на увођење обавезне војне службе и мобилизацију.

ветним артиљеријско-ракетним и оклопно-механизованим средствима као и јединице активне КоВ, а то је, у основи, случај и са јединицама НГ РВ.

Јединице НГ готово редовно учествују у војним операцијама које оружане снаге САД предузимају и изводе изван своје територије, као што је сада случај у Авганистану и Ираку. Пре упућивања на ратиште, оне пролазе допунску интензивну обуку у трајању од неколико седмица до неколико месеци, зависно од задатка и карактеристика ратишта. Према америчкој војној штампи, јединице НГ постижу исте резултате у борби као и јединице активне КоВ или РВ. ■

Др Тодор МИРКОВИЋ